WAS HET LAATSTE AVONDMAAL OOK EEN JOODS PAASMAAL?

Pater drs. Leo van der Klaauw a.a.

Joseph Ratzinger, paus Benedictus XVI, schreef twee boeken getiteld *JEZUS van Nazareth* (2007 en 2011). Pater Leo van der Klaauw schrijft in zijn recensie in Bouwen aan de Nieuwe Aarde (november 2011): 'Uitvoerig behandelt de paus de vraag of het laatste avondmaal van Jezus ook tegelijk een Joods paasmaal geweest is. Dat zou kunnen als er twee verschillende kalenders in gebruik waren. De paus geeft daarvoor een aantal duidelijke argumenten, maar op mijns inziens vrij zwakke gronden verwerpt hij de gedachte dat Jezus een afwijkende kalender zou hebben gevolgd. Hij maakt de gevolgtrekking dat het laatste avondmaal geen Joods paasmaal is geweest'. Hieronder geeft pater Leo een nadere toelichting.

Kees Slijkerman, webmaster StuCom

Welke kalender volgde Jezus?

Verschillende volken en gemeenschappen volgen een eigen kalender met o.a. een eigen 'nieuwjaar' als begin van het jaar. Meestal is dat een 'zonnekalender', waarbij elk jaar ongeveer 365,25 dagen telt. Zo was het bij de Romeinen, zo is het bij ons. Maar er zijn ook 'maankalenders', waarbij telkens bij nieuwe maan ook een nieuwe maand begint. Zo is het bij de joden en bij de moslims. Dan zijn er echter na 12 maanden minder dan 365 dagen geweest, dus een heel jaar is dan korter. Dat is de reden dat de ‘ramadan’ van de moslims elk jaar wat verschuift t.o.v. onze kalender. De joden vangen dit op door na enkele jaren een hele schrikkelmaand in te voegen.

In de tijd van Jezus volgden de joden reeds officieel (dus met name de priesterklasse) die maankalender. Maar sommigen volgden een zonnekalender, namelijk de Essenen en mogelijk ook veel Farizeeën. Die kalender begon in het voorjaar met de joodse maand 'niesan' en altijd op een woensdag.

Paasfeest op woensdag of zaterdag

Het Paasfeest valt voor de joden op de 15e niesan (volle maan). In het jaar van de kruisdood van Jezus viel deze dag volgens de joodse *maan*kalender op zaterdag, zoals duidelijk is in het evangelie van Johannes. Maar voor de Essenen met hun eigen kalender viel de 15de van de eerste maand altijd op woensdag. Dan viel dus ook het Paasfeest altijd op woensdag.

Sionsberg Esseense kolonie

Jezus heeft het laatste avondmaal gevierd op de Sionsberg, waar toen een kolonie van de Essenen was. Dat laatste is door opgravingen bewezen. Dat betekent waarschijnlijk dat Jezus op dinsdagavond werkelijk het Joodse paasmaal gevierd heeft. Dat was zijn laatste avondmaal. Op woensdag volgde het proces bij de hogepriester (die volgens zijn kalender pas op zaterdag Pasen zou vieren), op donderdag kwam Jezus voor Pilatus en Herodes. Op vrijdag kon dan de kruisiging voltrokken worden.

In de liturgie heeft men de herdenking van dat alles op twee dagen geconcentreerd. Maar wel werd er op woensdag gevast ter herinnering aan de 'overlevering' van Jezus. Of was het alleen ter herinnering aan het verraad door Judas?

De paus veranderde van mening

De paus behandelt de theorie dat Jezus de kalender van de Essenen heeft gevolgd in deel twee van zijn boek *Jezus van Nazareth*, op pagina 106 tot 109. (De Willibrordvertaling van 1978 behandelt het in de voetnoot bij Matteüs 26,17.) Maar uiteindelijk vindt de paus het onwaarschijnlijk dat Jezus de kalender van de Essenen heeft gevolgd. Hij kiest er in dit boek voor dat Jezus op donderdagavond zijn laatste maaltijd vierde en dat dit *geen* Joods paasmaal was. Daarmee gaat hij wel in tegen de teksten van de drie synoptische evangelies, die duidelijk over een paasmaal spreken. Bovendien had hij in zijn preek van Witte Donderdag 2007* juist wél gewezen op de kalender van de Essenen in Qumran als een oplossing van een oud probleem.

Pinksteren

Mogelijk zijn ook de eerste christenen van Jeruzalem voor een belangrijk deel afkomstig geweest uit de gemeenschap van de Essenen. Petrus hield immers zijn pinkstertoespraak bij de zaal van het laatste avondmaal, dus bij Essenen. Drieduizend toehoorders lieten zich

dopen, wellicht vooral uit die groep. Het gemeenschappelijk leven van de eerste christenen was dan een voortzetting van een praktijk die zij al gewend waren.

*

Uit Rorate: 'Schijnbare tegenspraak'
Paus over paasdatum en Dode Zeerollen
Geplaatst door Theo Borgermans op za 7 apr 2007 om 00:01u (Bron: **La Croix**)

ROME (RKnieuws.net) - Paus Benedictus XVI is misschien meer nog dan zijn voorganger paus Joannes Paulus II een theoloog en wetenschapper. Dat bleek ook donderdagavond bij de Witte Donderdagviering in Rome.
In zijn homilie verwees de paus naar de Dode-Zeerollen om te bevestigen dat Jezus met zijn leerlingen het Laatste Avondmaal op de voorvond van het joodse paasfeest gevierd heeft. Dat was een dinsdag, eerder dan een donderdag. Wellicht was het de eerste keer ooit dat een paus in een officiële toespraak verwees naar de geschriften van Qumran, die wellicht van een gemeenschap van Essenen stammen en die in 1947 door herders ontdekt werden.

De paus stelde in zijn homilie dat er in de getuigenissen van de evangelies een schijnbare tegenspraak lijkt te zijn tussen het evangelie van Johannes enerzijds en het getuigenis van Marcus, Matteüs en Lucas anderzijds. "Volgens Johannes stierf Jezus aan het kruis op het ogenblik dat de paaslammeren geofferd werden. Maar dat zou betekenen dat hij op de vooravond van Pasen stierf en dus het paasmaal niet kon vieren." Anderzijds getuigen de synoptische geschriften dan weer dat Jezus het Laatste Avondmaal vierde met zijn leerlingen en met de verwijzing naar zijn lichaam en bloed de eucharistie heeft ingesteld.

Volgens de paus leek die tegenstrijdigheid tot voor enkele jaren onoplosbaar. Lange tijd gingen exegeten ervan uit dat Johannes niet het echte moment van de dood van Jezus wilde communiceren, maar eerder de voorkeur gaf een symbolische datum. "Maar de ontdekking van de geschriften reikt ons een mogelijk overtuigende oplossing aan, ook al is nog niet iedereen het daarover eens. Daardoor kunnen we nu stellen dat wat Johannes bevestigde historisch correct is. Jezus heeft zijn bloed echt vergoten op het ogenblik dat het paaslam geslacht werd (….) Maar hij vierde het paasfeest met zijn leerlingen wellicht volgens de kalender van Qumran, wat impliceert dat hij dit minstens een dag eerder vierde en zonder lam, zoals de Qumrangemeenschap."

Meer van pater drs. Leo van der Klaauw a.a. op www.stucom.nl:

0306 **Het kruis van de Vernieuwing - Pater Leo van der Klaauw** Betekenis en verkrijgbaarheid van deze afbeelding, ontworpen bij het 40 jaar bestaan van de charismatische vernieuwing in de R.-K. Kerk.

0177 **Lesbrief christenen en joden (2): de oudere broeder teruggevonden / pater L. van der Klaauw a.a., 1998** Een volk dat niet meer mocht bestaan heeft weer een eigen land. Messiaanse joden, onze joodse wortels, kansen voor eenheid, schuldbekentenis en berouw

0176 **Lesbrief christenen en joden (1): van scheuring tot holocaust / pater L. van der Klaauw a.a., 1998** De scheuring tussen joden en joden-christenen, ontstaan van de 'vervangingstheorie', ontwikkeling van het anti-judaïsme

0031 **De bediening tot genezing in de rooms-katholieke traditie** Pater drs. Leo van der Klaauw tijdens 2e dialoogdag tussen rooms-katholieken en Broederschap van Pinkstergemeenten (die nu Verenigde Pinkster - en Evangeliegemeenten heten), 2 maart 2000 te Amersfoort

Dit is document 0343 op www.stucom.nl